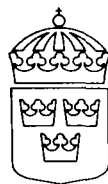

Lagutskottets betänkande

1985/86:31

om anslag till bokföringsnämnden, m. m. (prop.
1985/86:100 bil. 4, G 5 och skr. 1985/86:72)

LU
1985/86:31

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1985/86:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) såvitt avser regeringens förslag till anslag till bokföringsnämnden. Vidare behandlas regeringens skrivelse 1985/86:72 med redogörelse för en av riksdagen begärd översyn av bokföringslagen samt en motion (c) om höjning av basbeloppsgränsen för skyldighet att upprätta årsbokslut.

Statssekreterare Harald Fälth och andra företrädare för justitiedepartementet har inför utskottet lämnat uppgifter om personalsituationen vid bokföringsnämnden och om nämndens förhållanden i övrigt.

Utskottet tillstyrker bifall till propositionens förslag och hemställer att skrivelsen lämnas utan åtgärd. Motionen avstyrks.

Propositionen

I proposition 1985/86:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) under punkt G 5 (s. 117 och 118) föreslår regeringen att riksdagen till *Bokföringsnämnden* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 686 000 kr.

Regeringens skrivelse

I skrivelse 1985/86:72 bereder regeringen (justitiedepartementet) riksdagen tillfälle att ta del av vad departementschefen anfört beträffande en av riksdagen begärd översyn av bokföringslagen (1976:125).

Motionsyrkande

I motion 1985/86:L272 av Martin Olsson (c) yrkas att riksdagen beslutar höja gränsen för skyldighet att upprätta årsbokslut m. m. enligt bokföringslagen och jordbruksbokföringslagen till en bruttoomsättning motsvarande 25 basbelopp.

Utskottet

I propositionen föreslås att riksdagen till *bokföringsnämnden* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 686 000 kr.

Förslaget föranleder inte någon erinran från utskottets sida, och utskottet tillstyrker bifall till propositionen i aktuell del.

I *skrivelse 1985/86:72* bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförs i skrivelsen om en av riksdagen begärd översyn av bokföringslagen.

Bakgrunden till skrivelsen är följande. Vid 1982/83 års riksmöte behandlade utskottet en motion vari begärdes att bokföringslagen skulle ändras så att ett företags förfallna, men inte betalda skulder framgår av företagets offentliga redovisning. I betänkandet LU 1982/83:34 förordade utskottet att bokföringslagens regler om årsbokslut ändrades så att förfallna men inte betalda skulder skulle redovisas särskilt. Enligt utskottet borde det ankomma på regeringen att närmare överväga hur bestämmelsen skulle utformas och huruvida en motsvarande regel borde införas i jordbruksbokföringslagen (1979:141). Utskottet underströk i sammanhanget vikten av att frågan om och när en skuld skall anses förfallen i redovisningssammanhang liksom andra gränsdragningsproblem fick en tillfredsställande lösning. Vad utskottet sålunda anfört gav riksdagen med anledning av motionen som sin mening regeringen till känna (rskr. 1982/83:267).

Med anledning av riksdagens begäran uppdrog justitiedepartementet åt bokföringsnämnden att yttra sig i frågan. Bokföringsnämnden redovisade sina överväganden i en skrivelse till departementet år 1984.

I bokföringsnämndens skrivelse föreslogs att i bokföringssammanhang utgångspunkten skulle vara att med obetald förfallen skuld avsågs skuld där betalning inte har skett den dag då så borde ha skett enligt bestämmelse i lag eller i avtal och överenskommelse om nya betalningsvillkor inte träffats. Beträffande skatter och avgifter skulle detta innebära att en särredovisning inte behövde omfatta sådana skulder om vilka tvist rådde och anstånd med betalning hade meddelats och inte heller skulder beträffande vilka överenskommelse om amorteringsplan hade träffats med kronofogdemyndigheten.

När det gäller leverantörsskulder föreslog nämnden att såsom till betalning förfallna leverantörsskulder skulle anses bara de skuldbelopp som hade lämnats till indrivning eller för vilka ansökan om betalningsföreläggande hade gjorts eller likartade åtgärder delgetts gäldenären.

Bokföringsnämndens förslag har remissbehandlats och därvid fått ett blandat mottagande.

I regeringens skrivelse anför departementschefen att såvitt gäller redovisning av skatter och avgifter har läget ändrats väsentligt sedan riksdagen framställde sin begäran. Departementschefen hänvisar härvidlag till de ändringar som genomförts år 1984 (prop. 1984/85:30, LU 1984/85:13) i aktiebolagslagen (1975:1385) och lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag. Enligt dessa lagar åligger det numera revisorerna att särskilt granska att företagen fullgör sina betalningsskyldigheter i fråga om skatter och avgifter. Departementschefen anser att beträffande skatte- och avgiftsområdet det syfte som ligger bakom riksdagens begäran i allt väsentligt tillgodosetts genom lagändringarna samt att en särredovisning av förfallna men inte betalda skatter i allt väsentligt skulle innebära en dubbling. När det gäller leverantörsskulder och liknande framhåller departementschefen att en lagreglering inte är helt okomplicerad och troligen skulle få endast ringa praktisk betydelse. Departementschefen finner därför att någon

ändring i bokföringslagen inte bör genomföras.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning att det numera inte framstår som befogat att genomföra en sådan ändring i bokföringslagen som riksdagen begärde år 1983. Skrivelserna bör därför läggas till handlingarna.

I motion I.272 tas upp en fråga om ändring av reglerna i bokföringslagen och jordbruksbokföringslagen om årsbokslut. Enligt bokföringslagen är i princip alla näringsidkare bokföringspliktiga. Bokföringsplikten innefattar bl. a. skyldighet att upprätta årsbokslut, som skall bestå av resultat- och balansräkning. Enligt en särskild undantagsregel är dock enskilda näringsidkare vars årliga bruttoomsättningssumma understiger 20 basbelopp (dvs. för närvarande 466 000 kr.) inte skyldiga att upprätta årsbokslut.

Enskilda näringsidkare och dödsbon som äger eller brukar jordbruksfastighet omfattas inte av bokföringslagens bestämmelser utan deras bokföringsplikt regleras av jordbruksbokföringslagen. Reglerna i jordbruksbokföringslagen stämmer i allt väsentligt överens med dem i bokföringslagen. Sålunda undantas också jordbrukare med en årsomsättning under 20 basbelopp från skyldigheten att upprätta årsbokslut.

I motionen framhålls att en basbeloppsanknuten lagregel i princip inte skall behöva justeras på grund av förändringar i penningvärdet. Enligt motionären visar emellertid erfarenheterna att familjeföretagare utan anställda lätt når en omsättning som överstiger 20 basbelopp. Detta gäller särskilt familjejordbruk som bedrivs på heltid. Orsaken till förhållandet anser motionären inte vara att det ekonomiska överskottet blir större utan att omsättningen ökar snabbare än penningvärdeförändringen. Enligt motionären bör det vara en strävan att begränsa krångel och redovisningsskyldighet så långt som det är möjligt utan att man därmed åsidosätter samhällets intresse av kontrollmöjligheter. En höjning av basbeloppsgränsen i de båda bokföringslagarna till 25 basbelopp skulle medföra att fler egenföretagare skulle kunna sköta sin bokföring och deklaration själva samtidigt som den skulle minska arbetsbördan för bokföringsbyråerna i boksluts- och deklarationstider. Motionären erinrar om att redan då bokföringslagen infördes det framfördes önskemål i motioner och från LRF om att gränsen skulle sättas vid 25 basbelopp. På grund av det anförda yrkar motionären att gränsen för skyldighet att upprätta årsbokslut höjs till 25 basbelopp.

Utskottet erinrar om att undantagsregeln i de båda bokföringslagarna fick sin utformning i samband med tillkomsten av jordbruksbokföringslagen (prop. 1978/79:44, LU 2 y, SkU 34). Tidigare gällde enligt bokföringslagen en gräns på 200 000 kr. och högst två årsanställda för undantaget från skyldighet att upprätta årsbokslut. Med anledning av motioner om både en höjning och en sänkning av den i propositionen föreslagna gränsen på 20 basbelopp övervägdes i lagstiftningsärendet ingående frågan vilket gränsvärde som borde gälla. Lagutskottet ansåg därvid med instämmande av skatteutskottet att en gräns på 20 basbelopp var väl avvägd.

Enligt utskottets mening bör det inte komma i fråga att vidga den krets som år 1979 undantogs från skyldigheten att upprätta årsbokslut. Sett ur både samhällets och den enskilde näringsidkarens synvinkel fyller nämligen årsbokslutet en viktig funktion genom att det ger en definitiv överblick över

rörelsens resultat under det gångna räkenskapsåret. Inom ramen för den nuvarande undantagskretsen bör det däremot vara möjligt att göra de ändringar som förhållandena påkallar. Som motionären själv framhåller skall en basbeloppsanknuten värdegräns i princip inte behöva justeras på grund av förändringar i penningvärdet. Det är emellertid inte uteslutet att utvecklingen under senare år ger skäl för en ändring av gränsvärdet i de båda bokföringslagarna. I avsaknad av en närmare utredning av frågan kan utskottet dock inte bedöma huruvida en ändring är påkallad och hur en eventuell justering lämpligen bör göras. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av riksdagens ställningstagande år 1979 kan utskottet inte tillstyrka bifall till motionen. Om det finns ett behov av ändring av bokföringslagstiftningen förutsätter utskottet att regeringen tar upp frågan till närmare överväganden i lämpligt sammanhang. Något tillkännagivande från riksdagens sida är därför inte erforderligt. Utskottet avstyrker således bifall till motion L272.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag till bokföringsnämnden*
att riksdagen till *Bokföringsnämnden* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 686 000 kr..
2. beträffande *regeringens skrivelse*
att riksdagen beslutar att lägga regeringens skrivelse 1985/86:72 till handlingarna.
3. beträffande *ändring av bokföringslagen*
att riksdagen avslår motion 1985/86:L272.

Stockholm den 3 april 1986

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Nic Grönvall (m), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s), Hans Rosengren (s) och Ewy Möller (m).